

agtigt 16,000 Indbyggere i hver Kreds, men at man saa vidt muligt dog skulde have nogenlunde Ligelighed og ikke komme til saa grelle Forskelle i Størrelsen som det, vi nu have, men overlade det til Valgloven og Lovgivningen i det hele taget efterhaanden at lempe Forholdene saaledes, at de bleve nogenlunde taalelige.

Nu er, som sagt, vistnok en Ændring nødvendig, og det synes jo ogsaa, som om alle, der have haft Ordet, ere enige om, at det maa ske i en nær Fremtid. Men det er Maaden, hvorpaa det skal ske, der har været Uenighed om. Mig forekommer det, som sagt, at den bedste Ordning er en Grundlovsforandring. Men jeg ved jo, at man der fra flere Sider vil blive mødt med dette: Det er et saa vanskeligt Eksperiment at gaa til en Grundlovsændring, at den kunne vi ikke vente i en nær Fremtid. Jeg forstaar ikke den Tale. Jeg kan ikke se, at der er andet, som behøver at gaa forud for en Grundlovsændring paa dette Punkt end blot det, som den ærede Konseilspræsident har nævnt dels forleden i hans Programtale og dels nu i Dag, at der maatte træffes en Overenskomst mellem alle Grupper og Partier indenfor Rigsdagen, om at man ikke vilde have lagt andet ind i denne Grundlovsændring end netop § 32. Jeg er ganske uenig med den højtærede Konseilspræsident om, at § 77 skulde have en saa stor Betydning, at den skulde være fortrinnsberettiget til at komme med der. Det tror jeg nemlig slet ikke, den er. Dertil kommer fremdeles, at det Aar, som forestaar, nemlig 1906, er saa vel egnet som paa nogen Maade muligt til med den mindst mulige Ulempe at foretage en Grundlovsændring, idet vi i 1906 skulle have almindeligt Valg til Folketinget og tillige i den samme Sommer forny Halvdelen af Landstinget, saa er det i Virkeligheden efter mit Skøn saa lidt Besvær som muligt for Landets Befolkning at gaa til en Grundlovsændring, der jo, som bekendt, kræver Opløsning af hele Rigsdagen og altsaa helt ny Valg baade til Folketing og Landsting.

Det er blevet mig meddelt af den højtærede Formand, at Mødet gerne skulde sluttet Kl. 9, og jeg skal derfor slutte mine Udtalelser, idet jeg tillader mig at foreslaa en Dagsorden, saalydende:

„Idet Folketinget udtaler, at Kravet om Befolkningens ligelige Repræsentation i dette Ting kun kan fyldestgøres ved en Ændring af Grundlovens § 32, hvorved der ved Valgene til Folketinget indføres

Forholdstalsvalg i større Kredse, opfordrer det Regeringen til i næste Rigsdagssamling

enten at fremsætte Forslag for Rigsdagen til en saadan Grundlovsændring,

eller, hvis dette skulde vise sig ugørligt, at fremsætte Forslag til en midlertidig Omlægning af de bestaaende Valgkredse, hvorved Ulighederne med Hensyn til deres Størrelse saa vidt muligt fjernes, indtil en Grundlovsændring maatte kunne gennemføres, og gaar derefter over til den næste Sag paa Dagsordenen.“

Jeg vil gerne blot tilføje den lille Bemærkning, at naar man har tænkt sig, det kunde blive ugørligt for Regeringen at fremsætte et Forslag til Grundlovsændring i den kommende Rigsdagssamling, saa skulde det være, fordi det vilde vise sig ugørligt at faa de forskellige Partier indenfor Lovgivningsmagten til at indgaa paa, hvad der nødvendigvis maa være Forudsætningen, at man ikke vil kræve andre Ændringer i Grundloven end netop det samme. For saa vidt dette skulde være ugørligt i den kommende Rigsdagssamling, saa mente vi, at man kunde rent midlertidig nøjes med en Omlægning af de nu bestaaende Valgkredse, saaledes at der kom nogenlunde Overensstemmelse i Kredsenes Størrelse uden at forøge deres Antal, indtil Muligheden vilde komme til Stede for en Grundlovsændring. Det er jo nemlig ganske klart, at i samme Grad som denne foreslaaede midlertidige Ændring vil vise sig utilfredsstillende, i samme Grad ville Folkerepræsentanterne blive undergivne et Tryk i Retning af at indskrænke deres Ønsker med Hensyn til en Grundlovsændring, saaledes at denne bliver mulig. Jeg tillader mig altsaa at stille dette Forslag til en Dagsorden, og jeg skal tillade mig at overgive den ærede Formand et Eksempplar deraf.

Konseilspræsidenten (*J. C. Christensen*): Jeg vil gerne gøre et Par Bemærkninger nu, thi det synes jo, som der vil komme flere Forslag til Dagsorden. Er der først kommet to, kan der maaske komme flere, og Striden om, hvilken Dagsorden Folketinget skal vedtage, vil jeg ikke blande mig i. Flere ærede Medlemmer, navnlig det ærede Medlem for Holbæk (Fogtmann) og for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), have fremstillet Sagen, som om Spørgsmaalet var saa lige til; naar man vedtog den Beslutning, som oprindeligt er foreslaaet, saa havde vi